

දකුණු ආසියා උප කලාපීය ආර්ථික සහයෝගිතාවයෙන් කුළුණු මතින් දිවෙන වරාය ප්‍රවේශ මාර්ග ව්‍යාපෘතිය යටතේ වැඩපල ගොඩනැගිලි සංකීර්ණ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිය - 2024

දකුණු ආසියා උප කලාපීය ආර්ථික සහයෝගිතාවයෙන් කුළුණු මතින් දිවෙන වරාය ප්‍රවේශ මාර්ග ව්‍යාපෘතිය යටතේ වැඩපල ගොඩනැගිලි සංකීර්ණ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිය 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව අතර 2019 ජනවාරි 17 දින එළඹී අංක 3716-SRI (SF) දරන ණය ගිවිසුමේ II ව්‍යවස්ථාවේ 2.09 (අ) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් හා නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

ව්‍යාපෘතියේ ණය ගිවිසුම සහ ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතට අනුව (PAM), වරාය, නාවික හා ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ.

කුළුණු මතින් දිවෙන වරාය ප්‍රවේශ මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ (PAEH) ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ දැනට පවතින වැඩපල ගොඩනැගිල්ල වෙනත් ස්ථානයකට ගෙන යාමට අවශ්‍ය වීම සහ ණය ගිවිසුමේ ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතට අනුව, ජාතික වරාය ප්‍රධාන සැලැස්මට අනුව වරාය පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා සුදානම් වීමට ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට සහාය වීම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වේ.

ණය ගිවිසුමට අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 1,090.08 කට සමාන වූ එ.ජ.ඩො. මිලියන 6.11 ක් වන අතර මුළු මුදලම සැපයීම සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව එකඟ වී තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2021 සැප්තැම්බර් 09 දින ආරම්භ කළ යුතුව තිබුණු අතර, 2022 ජූනි 09 දින වනවිට නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අවසන් කරන දිනය 2023 දෙසැම්බර් 15 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 මතය

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී .ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්‍රාව්‍යතාවයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස ව්‍යාපෘතියේ අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. භෞතික කාර්ය සාධනය

2.1 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ) ව්‍යාපෘති අරමුදල් නියමිත කාලය තුළදී උපයෝජනය නොකිරීම හේතුවෙන් නිකුත් නොකළ ණය මුදල් සඳහා වන සමුවිචිත බැඳීම් ගාස්තුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ආසන්න වශයෙන් රු.8,969,014 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.	ඩොලර් මිලියන 300ක ණය මුදලට, ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 0.8ක මුළු බැඳීම් ගාස්තු ද ඇතුළත් වේ. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට අදාළව (2024 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා) පෙන්වා ඇති රු. මිලියන 8.97, මෙම පූර්ව ගණනය කළ ගාස්තුවේ කොටසක් වන අතර, එය දැනටමත් ණය මුදලට ඇතුළත් කර ඇති නිසා වෙනම ගෙවීමක් අවශ්‍ය නොවේ.	ණය අරමුදල් ඵලදායී ලෙස භාවිතා කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව.
(ආ) 2021 සැප්තැම්බර් 09 වන දින ආරම්භ වී දින දීර්ඝ කිරීම් වලින් පසු 2023 දෙසැම්බර් 15 වන දින නිම කරන ලද මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා දින 730 ක දෝෂ දැනුම්දීමේ කාල සීමාවක් පවතින අතර එය 2025 දෙසැම්බර් 15 දිනෙන් අවසන් වේ. FIDIC උප වගන්ති 11.9 අනුව, දෝෂ වගකීම් කාලසීමාවෙන් පසු දින 28 ක් ඇතුළත කාර්ය සාධන සහතිකය නිකුත් කළ යුතු අතර, උප වගන්ති 14.13 අනුව, කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් එය ලැබීමෙන් පසු දින 56 ක් ඇතුළත අවසාන ගෙවීම් සහතිකය ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. කෙසේ වුව ද, ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ණය මුදල ද 2025 දෙසැම්බර් මාසයේදී අවසන් වීමට නියමිත වේ. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ, කොන්ත්‍රාත්කරු අවසාන ගෙවීම් බිල්පත ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද, නිරාකරණය නොවූ හිමිකම් සහ විවලන නියෝග සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් සමාලෝචනයන් සිදු කරමින් පවතින අතර කොන්ත්‍රාත්කරු ආරවුල් විනිශ්චය මණ්ඩලය (DAB) යටතේ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට අදහස් කර ඇති බැවින්, මෙම ගෙවීම් නියමිත ණය කාල සීමාව තුළ සිදු කළ හැකි වේද යන්න විගණනයට මතභේදාත්මක විය.	වැඩබිම් ගොඩනැගිලි ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ ආරවුල් විසඳීම ණය අවසන් දිනයෙන් ඔබ්බට දීර්ඝ විය හැකි බව රේඛීය අමාත්‍යාංශයට සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට දන්වා ඇත.	ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ණය අවසන් වන දිනට පෙර සියලුම ගෙවීම් සම්පූර්ණ කිරීම සහ ණය නිකුත් කිරීමේ ප්‍රමාදයන් සහ අමතර ගෙවීම් මහහරවා ගැනීම සඳහා කාර්ය සාධන සහතිකය සහ අවසන් ගෙවීමේ සහතිකය නියමිත දිනට නිකුත් කරනු ලබන බවට සහතික විය යුතු බව.

2.2 වාරක පරීක්ෂණ නිරීක්ෂණ

විගණන නිරීක්ෂණය

2023 දෙසැම්බර් 15 වන විට ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් අවසන් කර තිබුණද, විගණන දිනය වූ 2025 මැයි 09 දින වන විට ද වැඩබිම් ගොඩනැගිලි පහසුකම් සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොතිබුණි. මෙය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එහි අපේක්ෂිත භාවිතය අතර පරතරයක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි.

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම

මෙහෙයුම් ගැටලු සහ කඩා ඉවත් කිරීමට නියමිත පැරණි ගොඩනැගිලි තවදුරටත් භාවිත කිරීම හේතුවෙන් සම්පූර්ණ භාවිතය ප්‍රමාද වී ඇත. වැඩපොළ ගොඩනැගිලි හතරෙන් තුනක් පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අතර, එකක් අඩු වශයෙන් භාවිත කෙරේ.

විගණකගේ නිර්දේශය

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා වැඩපොළ පහසුකම් කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.